

РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ГОЛОВНА УМОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ЗАВДАНЬ У РІЗНОВІКОВІЙ ГРУПІ

Бутенко О.Г., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Розвиток дитини залежить від організації її виховання та від оточення, в якому вона перебуває, – монотонного, одноманітного, стандартного чи різноманітного, насиченого, неординарного. Саме тому предметно-просторове середовище розглядається як основна умова своєчасного та різнобічного розвитку дошкільника.

Для того, щоб дошкільне дитинство було радісним, змістовним, цікавим і щасливим, у дошкільному закладі створюються відповідні умови. Забезпечення повноцінного розвивального предметного середовища та відповідної позиції вихователя і організації діяльності дітей – основні засоби реалізації завдань програми навчання і виховання дошкільників.

Розвивальним середовищем є таке, що створює потенційні можливості для позитивного впливу різноманітних факторів у їхній взаємодії на формування цілісної особистості. Такими факторами, на думку О. Кононко, є: створення в групі атмосфери спокою, радості, гарного настрою, поваги, довіри до дитини; наповнення життя дітей цікавими й приємними враженнями, змістовною діяльністю; уміння дорослих володіти собою, керувати власним настроєм, емоційними станами; попередження емоційного дискомфорту та виникнення неприязних стосунків між дітьми; відмова від авторитарного способу керівництва дитячим колективом із застосуванням наказів, заборон, погроз; використання ігрової, образотворчої діяльності для підтримки стабільного емоційного стану та корекції негативних емоційних проявів; організація доцільного режиму дня для попередження перевтоми; намагання запобігти впливу на дітей негативних чинників соціального середовища: жорсткої регламентації буття, надмірної інтелектуалізації та надлишкових емоційних вражень, приниження гідності, некоректних впливів та емоційної невірноваженості дорослих і однолітків.

Згідно із загальними психологічними та педагогічними вимогами до середовища, у якому розвивається дитина, предметно-просторова організація приміщень дошкільного навчального закладу та прилеглої до нього зеленої ділянки має забезпечувати різнобічний розвиток, емоційний комфорт дітей, відповідати їхнім інтересам і потребам.

Цього можна досягти в такий спосіб:

1. Створити повноцінне соціальне середовище розвитку дитини, тобто умови для спілкування дітей різного віку між собою та з дорослими.

2. Створити в групі затишну атмосферу, що нагадує родинну.

Не може бути занадто жорстких, деталізованих вимог до створення розвивального середовища, оскільки програми, склад дітей, педагогічні кадри можуть суттєво відрізнятися. Разом з тим, можна виокремити найсуттєвіші положення при створенні розвивального середовища в групі дошкільного закладу, що базуються на сучасних підходах до навчання дошкільнят – реалізація ідей розвивального середовища та зорієнтованість на особистісну модель взаємодії між вихователем та дітьми. А це можливе лише за умов дотримання таких принципів побудови розвивального середовища в різновіковій групі ДНЗ:

- 1) принцип поваги до потреб дитини;
- 2) принцип поваги до думки дитини;
- 3) принцип функціональності;
- 4) принцип випереджаючого характеру змісту навчання;
- 5) принцип динамічності.

Створюючи розвивальне середовище в групі, важливо враховувати особливості дітей, що відвідують цю групу: віковий склад дошкільників, рівень їхнього розвитку, інтереси, нахили, здібності, особистісні якості тощо.

Література:

1. Бех І. Д. Виховання особистості / У 2 кн. Кн. 2 : Особистісно орієнтований підхід : Теоретико-технологічні засади / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003.– 344 с.

2. Бутенко О. Г. Навчання і виховання в різновікових групах : навчально-методичний комплекс [для студентів заочної форми навчання спеціальності «Дошкільна освіта»] / О. Г. Бутенко. – ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2013. – 100 с.

3. Різновікові групи : планування роботи, розробки занять, дидактичний матеріал / упоряд. Т. Ю. Демченко, О. В. Тимофієва. – Харків : Вид. група „Основа”, 2008. – 159 [1] с.